

**«Хореография тарихы» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: «02150700 - Хореографиялық өнер» мамандығы, 4S02150701 - Балет әртісі, 4S02150702 - Би ансамблінің әртісі, 4S02150703 – Балет әртісі, оқытушы, хореографиялық ұжым жетекшісі, 4S02150704 - Би ансамблінің әртісі, оқытушы, хореографиялық ұжым жетекшісі, 4S02150705 - Заманауи би әртісі, оқытушы, хореографиялық ұжым жетекшісі, 4S02150706 - Хореография пәнінің оқытушы-концертмейстері, фортепиано оқытушысы, 4S02150707 - Білім беру ұйымының ырғақ және хореография оқытушысы біліктіліктеріне арналған «Хореография тарихы» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Ежелгі әлемдегі би: Ежелгі Грецияның би мәдениеті, Римдегі пантомима.	1	Ортағасырлық Еуропаның хореографиялық өнері. Орта ғасырдың спектаклдеріндегі би.
2	Қайта өрлеу дәуіріндегі Батыс Еуропа елдерінің хореографиялық өнері. Балеттің тууы.	2	XVII-XVIII ғасырлардағы Францияның балет театры. Орындаушылық өнер.
3	Ағарту дәуіріндегі балет театры. Дж. Уивер, Дж. Рич, Ф. Хилфердинг, Г. Анжолони, Ж. Ж.Новерр мен Ж.Добервальдің шығармашылығы.	3	Еуропалық сахналарда сюжеттік балетті бекіту.
4	Балет романтизмі. Романтикалық дәуірдің көрнекті хореографтары мен орындаушылары. Ф. және М. Таглиони.	4	Ж. Перроның шығармашылығы. Орындаушылар: Ф. Элслер, Ф. Серрито, Л.Гран. Дания балет театры - А. Бурнонвиль
5	Орыс балет театры. Орыс хореографиясының халықтық көздері. XVII-XVIII ғасырлардағы Ресейдің хореографиялық өнері.	5	Ресейде балет мектептерінің ашылуы.
6	18-ші ғасырдың екінші жартысы мен XIX ғасырдың бірінші жартысындағы орыс балет театры.	6	Ресейдегі балет романтизмінің ерекшеліктері.

	I. Valberh және Ш. Дидло шығармашылықтары.		
7	XIX ғасырдың екінші жартысындағы орыс балет театры. М.И.Петипаның дәуірі. Л.Ивановтың шығармашылығы.	7	П.И.Чайковский және орыс балет классикасының құрылуы.
8	XIX ғасырдың соңындағы орындаушылық өнері.	8	XIX ғасырдың аяғы - XX ғасырдың басындағы балет театры: Горский және оның реформалары. М. Фокиннің шығармашылығы.
9	Париждегі «Орыс мезгілдері». Шетелдік балеттің қайта жаңғыруы.	9	Шетелдегі орыс балетінің ең ірі өкілдері С.Лифар, Л.Мясин, Дж.Баланчин, В.Нижинский, Б.Нижинская.
10	Кеңестік балет театрының қалыптасу кезеңдері. Ф.Лопухов, К.Голеизовский, Р. Захаров, Л.Лавровский, V. Вайнонен.	10	Орындаушылық өнер: М.Семенова, Г.Уланова, Н.Дудинская, М.Плисецкая, т.б.
11	Л. Якобсонның шығармашылық ізденісі мен жаңашылдығы.	11	Орындаушылық өнері: А.Осипенко, А.Шелест, Н. Макарова және басқалар
12	Кеңес балетінің дамуындағы жаңа кезең. Ю. Григоровичтің шығармашылығы. В.Васильевтің, Е. Максимованың, М.Лиепаның, Н.Бессмертнованың, М.Лавровскийдің, Л.Семеняканың және басқалардың орындау өнері.	12	Қазіргі Ресейдегі балет. Б.Я. Эйфман, А.Ратманский шығармашылығы.
13	Қазақ балет театры: бастауы, қалыптасуы мен дамуы. Хореографтар, орындаушылар. Екінші дүниежүзілік соғыс кезіндегі балет театры. Ұлттық хореографиялық білімнің қалыптасуы. А.В. Селезнев атындағы Алматы хореографиялық	13	Ұлттық балет мерекесі. Қазақстан хореографтарының шығармашылығы: Д. Абилова, З. Райбаев, Б. Аюханов, М.Глеубаев.

	училищесінің тарихы.		
14	40-90 жылдардағы қазақстандық балет өнерінің орындаушылық өнері.	14	Қазіргі кезеңдегі Ұлттық балет театры. Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі кезеңіндегі өнер.
15	Шетелде заманауи хореографиялық өнердің пайда болуы, қалыптасуы мен дамуы және оның әлемдік балет театрына тигізген әсері. Абай атындағы Мемлекеттік академиялық опера және балет театрының балет труппасы. «Астана Опера», «Астана Балет» театрлары GATOB balet trwppası. Abay «Astana Opera», «Astana Balet» teatrları	15	Қазақстандағы заманауи хореографияның қалыптасуы мен дамуы: Ж. Байдаралин, Г. Адамова, В.Гончаров, Гм. және Гн. Ғаббасовалар шығармашылығы.
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б).			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Ежелгі Греция мен Римнің би мәдениеті.

Күнделікті өмірде және қоғамдық өмірде бидің орны. Би үйлесімді жеке тұлғаны қалыптастыру құралы ретінде. Би мен мифологияның тығыз байланысы. Ежелгі грек билерінің классификациясы: ғибадатхана, қоғамдық, тұрмыстық, әскери, сахналық және т.б. Бұл градациялардың қозғалғыштығы. Би және антикалық эстетикасы.

Үлкен және кішкентай Дионисий - ежелгі грек театрының пайда болуының негізі. Би хорының рөлі. Ежелгі театрдың билері: эммелия, кордак, сикинис. Айқын құралдардың синкретикалық бірлігі - музыкалық дыбыс, сөз, би пластикасы, драмалық әрекет. Би мен акробатиканың бірлігі. Символика мазмұнды бейнелеудің өзіндік белгісі ретінде (қимыл, қалып, түс, костюм, аксессуарлар және т.б.). Әлемдік мәдениеттің дамуы үшін ежелгі өнердің маңызы.

Пантомима - театрландырылған қойылым, онда ойлар мен сезімдер сөзсіз, тек дене қимылымен, ым-ишаратпен, қимылмен беріледі.

Пантомиманың екі түрін ажыратады:

- бір ғана актер әрекет ететін мим өнері; және

- көптеген қатысушылармен, музыкамен, декорациямен және театрлық қойылымның басқа да керек-жарақтарымен өнер көрсету.

Ортағасырлық Еуропаның хореографиялық өнері.

Ортағасырлық идеология. Шіркеудің күнделікті өмірге, мәдениетке әсері. Би түрлері және олардың таралуы. Мистерия. Ортағасырлық Еуропадағы халық билері. Бранлдер және олардың түрлері, таралуы және маңызы. Би билеумен дәстүрлі халықтық мерекелер. «Өлім биі».

Қалалардың өсуі, кәсіпқойлардың жаңа түрі - бағдарлы суретшінің пайда болуы. Гистрион өнері. Жеке дара жүрген актердың «алмасу» мәдени функциясы. Әр түрлі елдер мен халықтардың кәсіби хореографиясы мен би фольклорын өз шығармашылығында құрастыруы.

Басданс билердің аксүйектер арасында пайда болуы. Этикеттік би лексикасының халықтық негіздері. Ортағасырлық Еуропада сахналық билердің алғашқы түрлері. «Мореска».

Қайта өрлеу дәуіріндегі Батыс Еуропа елдерінің хореографиялық өнері. Балеттің тууы.

Қайта өрлеу дәуірінің жалпы сипаттамасы. Саяси және әлеуметтік оқиғалардың мінезлемесі. Мәдени және көркем өмірдің маңызды құбылыстары. Жаңа мәдени орталықтардың пайда болуы. Италия мен Франция - Батыс Еуропаның жетекші мәдени орталықтары.

Жаңа гуманистік мәдениеттің, жаңа тақырыптардың, кейіпкерлердің және жаңа театр жанрларының дүниеге келуі. Ренессанс эстетикасының негізі ретінде адамның биікке көтерілуі идеясы. Ренессанс өнерінің ежелгі мәдениетпен байланысы. Бидің кәсіби өнерге айналуы. Би ережесінің, техникасының, жобаларының қалыптасуы.

Рыцарь сарай мәдениетінің қалыптасуы. Ақсүйектердің білім жүйесіндегі бидің орыны. Сарайдағы жеке дара жүрген актердың қызметі. Жонглерді сарай биінің мұғаліміне, орындаушысына, хореографқа айналдыруы.

«Балет» термині және оның мазмұны. Хореограф Балтазарини - 1581 ж. «Цирцея» алғашқы француз балетінің қоюшысы. Алғашқы цирк француз балетмейстері (Королеваның комедиялық балеті), оның тарихи рөлі. Сарай балетіндегі әуесқойлар мен кәсіпкейлер.

Ағылшын ренессанс балетінің ерекшеліктері. Ағылшын «бетпердесі» сарай көріністерінің бір белгісі. Бен Джонсон ағылшын «бетпердесінің» ең үлкен авторы. В.Шекспир шығармаларындағы халықтық және сарай билерінің антологиясы.

XVII және XVIII ғғ. Франция балет театры.

XVII ғасырдың Франция көркем мәдениетінің гүлденуі. Людовик XIV дәуірі. Операның шығармалары. Композитор Ж. Б. Люли (1632-1687). Балетмейстер П. Бошан (1636-1705). Тұрмыстық және кәсіби мәдениеттің байланысы. Корольдік би академиясының ашылуы (1661 ж.). Ж. Б. Мольердың комедия-балеттері: «Де Пурсоньяк мырза» (1666 г.), «Дворяндықтағы мешан» (1670 г.), "Докучные" (1661 ж.), Корольдік музыка академиясы (1669 ж.). П. Бошан балеті "Махаббат триумфы" (1681 ж.).

Француз сахналық балеттің құрулуы. Француздық сахна балетін, жаңа сахналық жанрларды – опера-балеттерді, балет-комедияларды, балет-трагедияларды, балет-драмаларды, мелодрамалық балеттерді, пасторальдарды, балет шығуларын жасау. Орындау техникасының эволюциясы.

Алғашқы кәсіби бишілердің пайда болуы. Лафонтен шығармашылығы (1655-1738).

Орындаушылық өнер.

Ағарту дәуіріндегі Францияның балет театры. Франция революция алдында және революция кезеңінде (1789-1794 жж.). Балет Корольдік музыка Академиясының сахнасында (Болашақ Гранд Опера). XVIII ғасырдың көрнекті орындаушылары - Франсуаз Прево (1680-1741 жж.), Жан Баллон (1676-1739 жж.), Мишель Блонди (1677-1739 ж.).

Мари Камарго (1710-1770), аңызға айналған балеринаның шығармашылығы. Аллегро қарқынында техниканың күрделенуі, әйел биіне ерлер секіруді енгізу. Костюмді реформалау, маскадан бас тарту.

Мари Салле (1707-1756гг.) шығармашылығы. Ол бастаған жәрмеңке театрының өнерін, шығармашылық демократиясын, пәрменді пантомиманы пайдалана білуін қабылдау. Би бейнелерін ұғыну. Джон Ричтің Лондонда өнер көрсетуі, балет костюмінің, шаш, аяқ киімнің толық реформасы. Камарго мен Сале Корольдік музыка Академиясының сахнасындағы қарсыластығы.

Ағарту дәуірінің балет театры (XVII-XVIII ғғ.).

Дж. Уивер, Дж. Ричтың шығармашылығы.

Ағылшын сахнасында сюжеттік-пәрменді балетті бекіту. Балетмейстер Дж. Уивера (1673-1760) шығармалары: "Марс және Венера махаббат оқиғалары" (1717 ж.), " Орфей және Эвридика туралы миф " (1718 ж.), "Парис соты " (1733 ж.). Дж. Уивердың әдеби мұрасы.

Ағылшын хореографы, балет пантомима жанрының негізін салушы Джон Ричтің (1682-1761) шығармашылығы. Дель арте комедиясының сюжеттері. "Жазаланған Арлекин" - танымал пантомимнің бірі.

Ф. Хильфердинг, Г. Анджолининың шығармашылықтары.

Австриялық балетмейстер Ф. Хильфердинг (1710-1768). Хильфердингтің веналық қойылымдары: Расиннің "Британик", Кребийонның "Идоменей", Вольтердің "Альзира", "Махаббат триумфы" және т.б. Ф. Хильфердингтің Ресейдегі қызметі.

Итальяндық балетмейстер Анджолини қ. (1731-1803). Вена қаласындағы Г. Анджолини жұмысы. К.В. Глюк музыкасына "Дон Жуан" (1761 ж.), "Семирамида" (1765 ж.) қойылған балеттер. Ресейдегі Анджолини қызметі. Мифологиялық балеттер.

Ж. Ж. Новерр және Ж. Доберваль шығармашылықтары. Сюжеттік-пәрменді балеттің еуропалық сахналарында бекітілуі.

Ұлы реформаторы - Ж. Ж. Новерр (1727-1810). Ж. Ж. Новеррдің реформаларының негізі мен мәні. Ж. Ж. Новеррдің Штутгартта, Венада, Парижде, Лондонда шығармашылық қызметі. Новеррдің теориялық мұрасы "Би және балет туралы хаттар" (1760 ж.). Ж. Ж. Новерр хореография өнерінің шын мәнімен байланысы, би, пантомима, әсерлі би, балет шығармасы, балетмейстердің композитор және суретшімен жұмысы туралы. Ж. Ж. Новеррдың "Би туралы хаттардың" мәні.

Ж.Ж. Новерр реформасының жалғастырушылары мен оқушылары. Ж. Доберваль (1742-1806) шығармашылығының жалпы сипаттамасы. Доберваль комедиялық балеттерінің эстетикалық принциптері. "Мұқият сақтану" балеті (1789 ж.).

Балеттік романтизм. Романтизм дәуірінің көрнекті хореографтары мен орындаушылары.

Балеттегі романтикалық тұжырымдама. Идеяларды, тақырыптарды, сюжеттерді жаңарту. Сюжеттің түрі, бейнелі құрылыс (ерекше жағдайларда, ерекше бейнелер, әйелдің романтикалық идеалы). Арман мен шындық, фантастика мен шындық арақатынасы; контраст поэтикасы.

Романтикалық балет құрылысының ерекшеліктері. Хореографиялық лексиканы, сценографияны түрлендіру. Балет биінің техникасын қалыптастыру (пуанты, элевация және т. б.), бидің драмалық рөлін күшейту, би мен пантомиманы жақындастыру, әйелдер мен ерлер партиясының, солисттер және кордебалеттің арақатынасы.

Романтикалық балеттегі музыка мен би. Д. Обер, Дж.Россини, А. Адан композиторлары. Би симфонизацияның үрдісі. Романтизм дәуірінің көрнекті хореографтары, балет спектакльдері, орындаушылар.

Филиппо және Мария Тальони шығармашылығы.

Ж. Перро шығармашылығы.

"Жизель" балеті - романтикалық балет репертуарының шыңы. Партитураның симфониялық сипаты балет драматургиясын дамыту құралы ретінде. Тиімді пантомима мен тиімді бидің органикалық бірігуі. Хореографиялық спектаклірің терең поэтикалық және лирикалық драматизмі.

Фанни Эльслер (1810-1884) – романтизм дәуірдің ұлы балеринасы. М. Тальонимен салыстырғанда оның романтикалық өнерінің табиғаты. Ұлттық бидің сахналық интерпретациясы. Ф. Эльслер тән бидің дамуындағы рөлі.

Фанни Черрито (1817-1909), **Люсиль Гран** (1819-1907).

Романтизм дәуірінің Дания балет театры.

Август Бурнонвиль (1805-1879) – Дания әртісі, балетмейстері, педагогі. Романтикалық би мектебінің ізбасары. Дания балетінің ұлттық ерекшелігінің қалыптасуы. А. Бурнонвилдің балеттері: "Халықтық аңыз" (1854 ж.), "Сильфида" (1839 ж.), "Неаполь, немесе балықшы және оның қалыңдығы" (1842 ж.), "Альбанодағы мереке" (1839 ж.), "Даниядан алыс" (1860 ж.). Халық тарихы, Әдебиет, Данияның халық эпосы А. Бурнонвил балеттерінің негізі ретінде. Балет спектакльдердегі классикалық және тән билерді әр түрлі халықтардың фольклорымен біріктіру.

Романтикалық балеттің тарихи рөлі, оның әлемдік өнердегі дәстүрі.

Орыс балет театры. Орыс хореографиясының халықтық бастауы.

Орыс балетінің ұлттық қайнар көздері: ойын, хоровод. Би-ойын. Аңшылық билер. Әскери билер. Діни билер. Дәстүрлі билер. Халық биі – синкретикалық өнердің элементі, оның стилінің ерекше белгілері - кеңдік, кантилендік, виртуоздық элементтері.

Скоморох өнері. Орыс хореографиясын дамыту үшін скоморох өнерінің маңызы.

XVII-XVIII ғғ. Ресей хореографиялық өнері.

XVII - XVIII ғғ. бірінші жартысындағы Ресейдің экономикалық, саяси және мәдени өрлеуі. Ресейдің қуатты державаға айналуы, оның Батыспен экономикалық және мәдени байланыстарының кеңеюі.

XVII ғасырдың Ресейге батысеуропалық театр мәдениетінің енуі. Алексей Михайлович патшаның ауласындағы театр қойылымдары, осы спектакльдерде хореографияның рөлі. Мәскеудегі театр ұйымы (1672 ж.).

Петр I реформасы және олардың Ресейдің музыкалық театрының тағдырына әсері. Мәскеуде алғашқы жалпы қол жетімді театрдың ашылуы (1702 ж.). 1718 жылғы Ассамблея туралы Жарлық және Ресейдегі көпшілік бал-билердың басталуы. Қоғамдық өмірдегі бидің орны. Бидің дәстүрлі және ойын-сауық мәні. Дворян жастарын тәрбиелеу жүйесіндегі би. Оқыту стилі және дайындық деңгейі. Батысеуропалық билердің – менуэт, полонез, англез және басқа - Петр дәуірінің аулалық тұрмысындағы орны. XVIII ғасырдың басындағы Ресейдің аула жанындағы және дворяндық тұрмыстағы халық бидің орны.

Ресейдегі балет мектептерінің ашылуы.

Петербургте Құрлықтағы Шляхет корпусының ашылуы (1731 ж.). Алғашқы кәсіби балет мектебін ұйымдастыруы (1738 ж.). Ресейде арнайы хореографиялық оқудың басталуы. Француз бишісі, балетмейстер және педагог Б. Ланденің Ресейдегі қызметі.

Шетелдік классикалық би шеберлері, олардың орыс балет театрының, хореографиялық білімнің қалыптасуындағы, тұрмыстық би мәдениетінің қалыптасуындағы рөлі. Ж. Б. Ланде, А. Ринальди (Фоссано) және Петербург би мектебі (1738 ж.). Беккари жұбайлары, Л. Парадиз және Мәскеу би мектебі (1773 ж.).

XVIII ғасырдың екінші жартысындағы орыс балет театры. И. Вальберх, Ш. Дидло шығармашылығы.

Орыс әдебиеті мен өнеріндегі сентиментализмнің бекітілуі. Адамның сословиенен тыс құндылығының идеясы, қарапайым адамдардың сезімдері мен өмірін көрсетуі.

И. И. Вальберх (1766-1819) – хореографиядағы алғашқы орыс балетмейстері, биші, педагог, Ж. Ж. Новерр реформасының ізбасары. И. И. Вальберхтың орыс хореографиялық өнерін дамыту үшін шығармашылық қызметінің мәні.

Ш. Дидло шығармашылығы.

Шарль Луи Дидло (1767-1837) – классикалық бидің көрнекті шебері, Француз артисі, балетмейстер, педагог. Классицизмнен романтизмге дейінгі шығармашылық эволюциясы. Ресейде Дидло шығармашылығының ерте кезеңі (1801-1811 жж.). Би техникасын жетілдіру, сахналық қойылым тәсілдерінің жаңашылдығы мен әртүрлілігі (ұшулар, спектакльдерді безендіру).

Ш. Л. Дидло шығармашылығының Ресейдегі екінші кезеңі (1816-1830). Балет спектакльдерінің жаңа тақырыбы мен жанрларын әзірлеу.

Ш. Л. Дидло балеттеріндегі пәрменді пантомима мен бидің бар болуы. Жеке және кордебалеттік бидің өзара әрекеттесуі. Сюжетті ашудағы және мінез-құлықты құрудағы драмалық пантомиманың рөлі. Балеттердің гуманистік бағытын анықтайтын еркіндік пен адамдық қадір-қасиетіне күрес мотивтері. Хореографиядағы жаңашылдықтар: ерлер биінің техникасын күрделендіруі (жоғары секіру, ауадағы айналу, ерекше секіру, жылдам қарқын), әйелдер биінің техникасын күрделендіруі (аяқтың ұшына көтерілуі).

Ресейдегі жемісті 25 жылдық педагогикалық қызметі. Ш. Дидло оқушылары – А. Глушковский, М. Иконина А. Новицкая, М. Данилова, А. Истомина, А. Лихутина, Е. Телешова. Ш. Дидло дәуіріндегі Ресейдегі хореографиялық білім дамуы.

Ресейдегі балет романтизмінің ерекшеліктері

Орыс романтизмінің ерекшеліктері. Өнердегі шынайы үрдістердің басым болуы. Ұлттық – өзіндік этнография мен тарихты И. И. Вальберх, А. П. Глушковский және т. б. хореографтардың өздерінің халық тақырыптарына сай патриоттық дивертисменттерде және интермедияларда қолдануы.

Батысеуропалық романтикалық балеттің негізін қалаушылар мен көрнекті шеберлерінің Ресейдегі қызметіне байланысты романтикалық кезең. Ф. Тальони мен М. Тальони Ресейде (1836-1842), олардың орыс балет театрының дамуындағы рөлі.

Ж. Перро - Петербург балет труппасының басшысы (1848-1859). Орыс бишілерінің орындаушылық шеберлігін жетілдіру, хореографияның заманауи үрдістерін іске асыру. Ж. Перро спектакльдерінің драмалық мазмұндылығы.

Орыс балетінің романтикалық мектебінің үздік бишілері. – Е. Санковская (1816-1876), Е. Андреев (1819-1857). Орыс балет мектебінің ұлттық өзіндік ерекшелігін тану.

XIX ғасырдың екінші жартысындағы орыс балет театры. М. И. Петипа дәуірі.

Дәуірдің жалпы сипаттамасы. Еуропалық балет театрының дағдарысы. Балеттер-феерия, балеттер-шолулар.

XIX ғасырдың соңғы үштен бір бөлігінің орыс балет театрының сипаттамасы: ірі формада маңызды мәселелерді іске асыруға орыс өнерінің жалпы үрдісі, кадрларды даярлаудың тұрақты жүйесі және екі жетекші балет труппасының – Петербург және Мәскеу сияқты ерекше жағдайы. Операның балетпен дәстүрлі және органикалық байланысы (орыс композиторларының операларындағы балет көріністері, олардың маңызды драматургиялық рөлі). Орыс драмасының, операсының, симфониялық музыкасының балетке әсері. 60-70-ші жылдардағы П. Лебедева (1839-1907), М. Муравьева (1839-1879), В. Гельцер (1840-1908) көрнекті орындаушылардың бидің драмалық мәнерлілігін ізденуі.

М. И. Петиптің шығармашылығы (1818-1910) - орыс балетін дамытудағы жаңа кезең, оның "алтын ғасыры". М. И. Петип шығармашылығындағы дәстүрлер мен жаңашылдық: романтикалық балеттің тәжірибесін жинақтау.

"Ұйқыдағы ару" (1890 ж.), "Раймонда" (1898 ж.), "Аққу көлі" (1895 ж.) балеттерінде балет биін симфонизациялау тәжірибесі. Үлкен балет спектакль формасының нығайуы.

Л. И. Иванов шығармашылығы

А. П. Бородиннің "Князь Игорь" операсындағы "Половецкие пляски", Римский-Корсаковтың "Млада" операсындағы славян биі, Ф. Лист музыкасына қойылған "Венгер рапсодиясы" билерінде Л.И. Ивановтың тән билерді симфониялау маңызы.

П. И. Чайковский және орыс балет классикасын құрулуы.

П. И. Чайковскийдің (1840-1893) балет және балет музыкасына көзқарасы, симфониялық ойлау принциптерін балет партитурасына көшіру қажеттілігін түсіну. "Аққу көлі" балетінің ойынның пайда болуы және оның құрылу тарихы. Партитураның музыкалық драматургиясы сюжеттің пәрменді симфониялық ашылуын іске асыру ретінде. Жалпы музыкалық ойға бағынатын жеке нөмірлермен және сюиттермен өтпелі дамып келе жатқан тақырыптардың үйлесуі. Петербург сахнасында Л. Иванов пен М. Петипа (1895 ж.) қойған балет редакциясы, және сол шығарманың новаторлық сипаты – симфониялық хореографияны құру жолы. "Аққу көлі" балетінің көркемдік маңызы, оның орыс, кеңестік және әлемдік сахнадағы тағдыры. Түрлі редакциясын қойған А. Горский, А. Вагановой, К. Сергеев, В. Бурмейстер, Ю. Григорович, В. Васильев және т. б. Одетта-Одиллия рөлін көрнекті орындаушылар: П. Леньяни, О. Преображенская, О. Спесивцева, Т. Карсавина, М. Семенова, Г. Уланова, М. Плисецкая, Н. Бессмертнова және т. б.

"Ұйқыдағы ару" балеті және композитор мен балетмейстер музыкалық-сценарий жоспар құру кезіндегі бірлескен жұмыс принципі. Э. Гофманның ертегісі бойынша "Щелкунчик" балеті, М. Петипаның либреттосы және балетмейстер Л. Ивановтың сахналық қойылымы. Балет спектаклінің философиялық мазмұнын тереңдету және балет партитурасында симфонизм қағидаларын бекіту үшін П. И. Чайковский балеттерінің маңызы. А. Глазуновтың "Раймонда", "Барышня-крестьянка", "Времена года" балет музыкасында П. И. Чайковскийдің дәстүрлерін дамыту.

XIX ғасырдың аяғындағы орындаушылық өнер.

Орыс және итальян классикалық би мектебінің өзара байланысы. Шетелдік орындаушылар орыс сахнасында. В. Цукки өнерінде, техникалық жетілдіру мен актерлік шеберліктің органикалық үйлесімі.

Э. Чекетти өнеріндегі ер биінің мәнерлі құралдары мен техникалық мүмкіндіктерін кеңейту. П. Леньяни, К. Брианцтің өнеріндегі би техникасын балет мазмұнын ашу міндеттеріне бағыну. Х. Иогансонның педагогикалық жүйесіндегі балет өнерінің техникалық жетістіктерін ұлттық дәстүрлермен және орыс хореографиясының ерекшеліктерімен біріктіруі. XIX ғасырдың соңында орыс хореография мектебі: М. Петипа, Л. Иванов, А. Иогансон, Н. Легат. XIX ғасырдың аяғындағы Ресей - балет театрының елі және классикалық бидің даму орталығы. Ф. Кшесинский (1823-1905 жж.) – көрнекті биші, тән бидің мәнерлі құралдарын байытқан биші. П. Гердт (1844-1917 жж.) – П. И. Чайковскийдің балеттеріндегі бас партиялардың бірінші орындаушысы, оның орындаушылық мәнерінің қатандығы мен мейірбандығы. Ф. Кшесинский және П. Гердттың педагогикалық қызметі. А. Ширяев (1867-1941 ж. ж.), Т. Стуколкин (1829-1894 жж.) – Петербург сахнасының тән және пантомимикалық жетекші актерлері. Е. Вазем (1848-1937 жж.), Е. Соколова (1850-1925 жж.) – жетекші балериалар, би виртуоздығы, олар орындайтын бейнелердің поэтикасы. Мәскеу сахнасының жетекші актерлері - В. Гельцер, А. Джури, Л. Рославлева, Н. Манохин, Н. Домашев.

ХІХ ғасырдың соңы-ХХ ғасырдың басындағы балет театры: А. Горский және оның реформалары.

А. А. Горскийдің (1871-1924) реформаторлық қызметі. Шығармашылық жол кезеңдері. Көркемдік қызығушылықтың жан-жақты дарындылығы мен кеңдігі (кескіндеме, музыка, хореография теориясы). А. А. Горский – 1900-1924 жж. Мәскеу Үлкен театрының балетмейстері. М. Петипа спектакльдерін А.А. Горскийдің москва сахнасында қоюы.

Мәскеу сахнасындағы новаторлық тәжірибе мен жаңашылықты ізденуі. Педагогикалық қызмет. А. А. Горскийдің шәкірттері: Т. Карсавин, С. Федорова, М. Мордкин, Л. М. Мессерер, В. Коралли және т.б. А.А. Горскийдің шығармашылық ізденістерінің маңызы.

М. Фокиннің шығармашылығы.

М. М. Фокиннің (1880-1942) реформаторлық қызметі. Фокин реформасының бастауы: М. Петипа мен Л. Ивановтың биін симфонизациялау, А. Дункан шығармашылығы, МХАТтың әсері, "Өнер әлемі" және балет театрында әр түрлі өнер түрлерін синтездеу идеясы. М. Фокин реформасының мәні: бір актілі балеттердің құрылымын жаңарту, хореография, музыка, кескіндеме бірлігі, симфониялық музыкаға жүгіну, сценографияның рөлі. М. Фокиннің балет спектаклін хореографиялық және сценографиялық даралау принципі.

М. Фокиннің бір актілі балеті: "Армида павильоны" (муз. Н.Н: Черепнин, 1907 ж.), "Мысыр түндері" (муз. А.С. Аренский, 1908 ж.), "Қыпшақ биі" (муз. Бородин, 1909 ж.), "Шопениана" (муз. Ф. Шопен, 1907 ж.).

И. Стравинскийдің музыкасына арналған балеттер - " Жар птица "(1910 ж.), " Петрушка " (1911 ж.). Халық биінің пластикасын, еркін пластиканы, осы қойылымдарда модерн экспрессионистік би элементтерін жалпылау.

М. Фокиннің балеттерінің көрнекті орындаушылары -: А. Павлова (1881-1931 жж.), В. Ф. Нижинский (1890-1950 жж.), Т. Карсавина (1885-1978 жж.) және басқа. М. Фокиннің қойылымдары әртістердің орындаушылық даралығына есептелген: «Умирающий лебедь» (муз. К. Сен-Санс, 1905 ж.) А. Павлова үшін, «Видение розы» (муз. К. М. Вебер, 1911.) В. Нижинский үшін қойылған.

М. Фокин Париждегі басталған «Орыс маусымының» балетмейстері. Эмиграцияда өмір. М. Фокин жасаған спектакльдердің тағдыры. Қазіргі хореография үшін оның шығармашылығының маңызы.

Париждегі «Орыс маусымы».

Шетелдік балетті жаңғырту.

С. П. Дягилев (1872-1929) – дарынды ұйымдастырушы, үлкен көркем сезім мен эрудицияның адамы. Батыс Еуропадағы орыс өнерінің жетістіктерін насихаттаудағы С. Дягилевтің рөлі. Орыс балетінің әлемдік даңқын бекітудегі «Орыс маусымдарының» көркемдік резонансы мен тарихи маңызы.

Париждегі «Орыс маусымдары» (1909-1911). Триумфальды табыс және орыс балетінің халықаралық танылуы. Бірінші «Орыс маусымдарының» репертуары (1909 ж.). Екінші маусым (1910). Балеттердің сахналық шешімі, пластикалық бейненің өзгешелігі, классикалық бидің нақты міндеттерімен, сюжетпен, тарихи дәуірлердегі ұлттық бояумен және стильдік айырмашылықтармен үйлесуі.

Үшінші маусым (1911). «Орыс маусымдарының» көрнекті орындаушылары: А. Павлова (1881-1931), В. Нижинский (1890-1950), Т. Карсавина (1885-1977), О. Спесивцева (1895-1991), Л. Мясин (1895-1979) және басқалар.

Әлемдік балет өнерін дамыту үшін Парижде «Орыс маусымдарының» маңызы.

Орыс балет шетелдерінің ірі өкілдері С. Лифарь, Дж. Баланчин, Б. Нижинская және т. б.

Батыс еуропалық және американдық балеттің дамуындағы балетмейстерлердің рөлі.

Кеңестік балет театрының қалыптасу кезеңдері.

Ф. Лопухов, К. Голейзовский.

Өткеннің мәдени мұрасын сақтау және сабақтастық идеясы. Хореографиялық білім беру жүйесін сақтау және дамыту. А. Я. Ваганова мектебінің 20-шы жж. қалыптасуы. Балет театрында жаңа көрермен және онымен жұмыс жасаудың жаңа формалары. Балет әртістерінің шефтік және ағартушылық қызметі. Көркем өнерпаздарға көмек көрсету, көптеген би студияларының,

үйірмелердің, шеберханалардың ашылуы. Репертуардың мәселелері: балет классикасының айналасындағы дау.

Еркін пластика, дене шынықтыру синтезін, акробатика, би, эстрадалық мюзик-холл және классикалық би жанрларын іздеу. Кеңес Ресейдегі А. Дункан қызметі (1921-1924).

Жетекші жаңашыл хореографтар: Ф. В. Лопухов (1886-1973). Голейзовский К. Я. (1892-1970) – биші, балетмейстер.

К. Я. Голейзовскийдің шығармашылығындағы миниатюраның жетекші рөлі.

В. Вайнонен, Р. Захаров, Л. Лавровский, В. Чабукиани.

Р. В. Захаров (1907-1984) шығармашылығының жалпы сипаттамасы.

Л. М. Лавровскийдың (1905-1967) – биші, балетмейстер, оқытушы шығармашылығы. «Ромео және Джульетта» балеті (муз. С. Прокофьев, 1940 ж.) – кеңес балет театрында қайғылы қақтығыстың алғашқы көрінісі, хореодрама шығармаларының шыңы.

В. И. Вайнонен (1901-1964) шығармашылығының жалпы сипаттамасы.

В. М. Чабукиани (1910-1992) – биші, балетмейстер, педагог, ерлердің классикалық биінің батырлық стилін жасаушылардың бірі.

Кеңес балет театрының орындаушылық өнері:

М. Семенова, Г. Уланова, Н. Дудинская, О. Лепешинская, М. Плисецкая және т. б.

Л. Якобсонның шығармашылық ізденісі және жаңашылдығы. Орындаушылық өнер А. Шелест, А. Осипенко, Н. Макарова және т. б.

Л. В. Якобсон (1904-1975). М. М. Фокинның жалғастырушы және ізбасары.

А. Шелест (1919-1993), **А. Осипенко** (туған ж. 1932), **Н. Макаров** (туған ж. 1940). Орындаушылық шеберліктің стилистикалық ерекшеліктері.

Кеңес балетін дамытудың жаңа кезеңі. Ю. Григорович.

Ю. Н. Григорович (туған ж. 1927). Хореографиялық симфонизмнің күрделі формаларын жаңғырту, хореографияны музыкамен біріктіру, биде оның ішкі құрылымын іске асыру. Ю. Григоровичтің классикалық мұра спектакльдерін жаңарту бойынша жұмысы. «Щелкунчик», «Ұйқыдағы ару», «Раймонда», «Аққу көлі» балеттерінің редакциялары. Ю. Григорович балеттері әлемдік сахналарда.

Орындаушылық өнер.

М. Плисецкая (1925-2015), М. Лиєпа (1936-1988), В. Васильев (туған ж. 1940), Е. Максимова (1939-2009), Н. Бессмертнова (1941-2008), Н. Тимофеева (туған ж. 1935), М. Лавровский (туған ж. 1941), Л. Семеняка (туған. 1952) және басқалар. Олардың Кеңес балетін дамытудың жаңа кезеңінің орындаушылық шеберлігінің стилін қалыптастырудағы рөлі.

Қазіргі Ресейдегі Балет. Б. Эйфман, А. Ратманскийдің шығармашылығы.

Б. Эйфман (туған ж. 1946) - қазіргі Ресей балетінің жарқын өкілі.

А. Ратманский (туған ж. 1968 – Ресей, Украин және Дания балет солисі және балетмейстері.

Қазақ балет театры: бастау, қалыптасу және дамуы. Балетмейстерлер, орындаушылар.

Қазақ халқының би өнерінің пайда болуы және ерте формалары. Бидің поэтикалық, музыкалық шығармашылықпен, халық фольклорымен тығыз байланысы. Шамандық әрекеттің синкретизмі. Шаман - халықтың синкретикалық өнерінің тарихи қорғаушы. Шамандардың би пластикасының көріну ерекшеліктері. Сал және сері өнері. Көне қазақ халық билері. Сахналық би өнерінің бастауында тұрған халық бишілері мен кәсіби орындаушылардың өзіндік би орындаулары.

Қазақстанның ұлттық балет театрының пайда болуы. Қазақ би өнерін дамыту үшін алғашқы музыкалық-драмалық және балет спектакльдерінің маңыздылығы.

Әли Ардобус (1900-1959 жж.), А. А. Александров (1891-1955 жж.) шығармашылықтары. Мемлекеттік музыкалық театрдың құрулуы (1934ж.), Б. Майлин «Шұға», «Қыз Жібек», «Жалбыр», «Ер Тарғын» қойылымдары. Биші Ш. Жиенқұлова (1912-1991жж.), халық билерінің бірінші орындаушысы А. Исмаилов (1913-1999жж.). Балетмейстер Л. А. Жуков шығармашылығы (1890-1951жж.), «Қалқаман және Мамыр» ұлттық балеті (1938ж.).

Ұлы Отан соғысы жылдарындағы балет театры. Қазақстанның балет өнерін дамытудағы Г. Уланованың рөлі.

Соғыс жылдарындағы театрлардың саяси рөлі. Соғыс жылдарындағы ұлттық театр. Абай атындағы опера және балет театрдың репертуары. 1942/43 маусымы Галина Уланова мен балетмейстер Г. Березовамен бірге.

А. И. Чекрыгин (1884-1943). «Көктем» балеті И. Надировтың музыкасына қойылған. 1945-55 ж.ж. Қазақ балет театры. М. Ф. Моисеевтің шығармашылығы (1882-1955), қазақ классикалық және кеңес репертуары театрының сахнасында қайта жаңғыруы. «Назым және Камбар» В. Великановтың балет қойылымы (1950 ж.).

Ұлттық хореографиялық білімнің қалыптасуы. А. В. Селезнев атындағы АХУ тарихы.

А. А. Александров (1891-1955), А. В. Селезнев (1906-1961) – қазақстандық классикалық балеттің мектебін құрушы.

Училищенің жетекші басшылары мен оқытушылары: Ш. Жиенқұлова (1912-1991), С. Көшербаева (1933-1999), Б. Жантаев (1947-2007), У. Мирсеидов (1952-2012), Қ. Мырзаханова (1956-2011) және басқалар. Олардың Қазақстандағы хореографиялық білім беруді дамытудағы рөлі. Әр жылдары училищенің жетекші оқытушылар құрамы.

Дәстүр және жаңашылдық. Алматы хореографиялық училищесінің әлемдік балет кеңістігінде беделінің өсуі. Отандық хореографиялық училищенің қабырғасынан шыққан балет әртістерінің халықаралық конкурстарының лауреаттары.

Ұлттық балеттің гүлденуі. Қазақстан балетмейстерлерінің шығармашылығы: Д. Абилова, З. Райбаева, Б. Аюханов, М. Тлеубаев.

Д. Т. Абилов (1923-2001) – Қазақстанның алғашқы кәсіби балетмейстері. Д. Абилов - қазақ биінің зерттеушісі. «Алтынай» фольклорлық-этнографиялық ансамбльдегі қызметі.

З. М. Райбаев (1932-2011) – Қазақстан балетінің көрнекті әртісі және балетмейстері. Орындаушылық шеберлігі: Евгений («Мыс шабандозы»), Базиль («Дон-Кихот»), Нұрәлі («Бақшасарай фонтаны»), Шурале («Шурале»), «Алтын Бүркіт» концерттік нөмірі.

Балетмейстер дебюті: Шопеннің «Шопениана», П. Чайковскийдің «Франческа да Римини», Равельдің «Болеро». Ұлттық хореографиялық өнерді дамытудың жаңашыл үрдістеріне қарай бұру. Маңызды балет спектакльдері. З. Райбаевтың қазақ сахналық биін дамытудағы рөлі. «Салтанат» Ансамблі.

Б. Ғ. Аюханов (туған ж. 1938) – заманауи дарынды балетмейстерні. ҚР Мемлекеттік академиялық би театрының құрылуы («Жас балет Алма-Аты», Мемлекеттік классикалық би ансамблі). Театр репертуары. Б. Аюханов шығарған қойылымның шығармашылық мәнерін анықтайтын ерекшеліктері мен эстетикалық принциптері.

Тлеубаев М. (1947-2009) - Қазақстандағы жетекші хореографтардың бірі. 80-жылдардағы балет өнерінің жаңа көріністерін іздеу. Г. Гаранянның «Корольдік пингвиндер», А.Моцарттың «Кішкентай серенадасы», П.Чайковскийдің «Жасуландар шарлары» және басқалары - А.В. Селезнев атындағы АХУчилищесінің балалар репертуарының інжу-маржандары.

40-90 жылдардағы Қазақстан балет орындашылық өнері.

40-60 жж. хореографиялық өнердің жарқын орындаушыларының шығармашылығымен ерекшеленді. Би шеберлерінің ерекше таланты республиканың жас классикалық хореографиясының тез өсуіне ықпал етті. Н. Тапалова (1923-1998), Қ.Қарабалинова (1922-1996), Р.Тәжиева (1926-2000), А.Бекбасынов (1924-1974), Л.Таганов, И.Манская, С.Көшербаева (1933-1999), А.Асылмұратов (1935-1988), А.Жалилов (1937-1999), С.Тулусанов (1935-1997), Л.Рудакова т.б.

70-80 жж. орындау өнері: Р.Бапов, Р.Байсеитова, З. Кастеева, М.Кадырова, Э. Малбеков, А. Медведев, Л. Ли, Б. Есмұхамбетов (1945- 1998), Л.Мажикеева, Ф.Жулимбетова, Д.Накипов, К.Мажикеев, М.Адырхаев, Б.Смағұлов, М.Каракулова, Г.Туткыбаева, Э.Асылгазинов және басқалар - отандық бишілердің таланттары.

Қазіргі кезеңдегі Ұлттық балет театры.

Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі кезеңіндегі өнер.

XX ғасырдың аяғы мен XXI ғасырдың басындағы отандық балет театры. Орындаушылық өнер, театр ұрпақтарының байланысы. 90-шы жылдардың қойылымдары. Шетел хореографтарының қойылымдары (2000 жж.) (Ю. Григорович, М. Саппингтон, Б. Эйфман т.б.)

Туткыбаева Г. - жетекші балерина, Абай атындағы ГАТОБ балетмейстеры.

В. Гончаров - хореограф, биші. Л.Альпиева, Д.Сушков, К.Сарқытбаева, А. Сафронов, Е.Досқараев, Д.Чыныбаев, Е.Мерғалиев, Д.Табылды және басқалардың еңбектері.

К. Байсейітова атындағы Ұлттық опера және балет театры - Қазақстандағы балет өнерінің дамуындағы жаңа кезең. Шығармашылық ізденістер, репертуарлар тізімі, актерлік қабілеттер сабақтастығы. Шетел хореографтарының қойылымдары.

Жетекшілер: Т.Нұрқалиев, Г.Бөрібаева. Орындаушылар: Г.Құрманғожаева, С. Кауков, Г.Усина, М. Баспаева, Т.Гатауов, Ж.Әубәкіров, Н.Коршунов және басқалар..

Шетелде қазіргі заманғы хореографияның пайда болуы, қалыптасуы және дамуы және оның әлемдік балет өнеріне әсері.

Қазіргі бидің пайда болуы және дамуы. Еуропадағы заманауи бидің даму ерекшеліктері. Қазіргі заманғы билердің Американдық және Батыс Еуропа хореографиясының одан әрі дамуына әсері.

Сахна хореографиясының ерекше түрі ретінде джаз биінің қалыптасуы. Еуропада джаз биінің даму ерекшеліктері және оның классикалық балетке әсері. Джаз биінің заманауи бағыттары.

Шетел хореографиясының заманауи бағытының жарқын өкілдері.

XX ғасырдың екінші жартысындағы шетелдік хореографтар.

Шығармашылық қолжазба, жетекші би шеберлерінің жұмыстарының мәселелері: Р. Петит, М. Бижарт, Р. Коэн, И. Килиан, Дж. Кранко, Т. Шиллинг, Д. Ноймайер, У. Форсайт, Й. Экк, Дж. Макмиллан және б. Қазіргі би өнеріндегі синкретикалық жаңалықтар. Еуропаның жетекші театрларында классикалық би дәстүрін сақтау және дамыту.

Американың қазіргі заманғы балет театрында Д.Н. Баланчин «неоклассицизм» дәстүрін сақтау және дамыту.

Қазақстандағы заманауи хореографияның қалыптасуы мен дамуы: Ж.Байдаралин, Г. Адамова, Г. және Г. Габбасова, П. Ноэль, И.Кацуорек.

Жанат Байдаралин. Оның Қазақстандағы заманауи хореографияның қалыптасуындағы рөлі. Балеттер: «Әлия» (Абай атындағы ГАТОБ), «XX ғасыр», балетке пластикалық шешім. Концерттік нөмірлер: «Жолда» және т.б. (А.В. Селезнев атындағы АХУ).

Гүлнар Адамова. А.В. Селезнев атындағы АХУ және Т.Жүргенов атындағы Өнер академиясында сабақ беру әрекеті. «Самұрық» заманауи би театрының құрылуы. Тек бидің қазіргі заманғы техникасымен жұмыс жасайтын және өз репертуарында заманауи би техникасында қойылған толық метражды қойылымдармен айналысатын кәсіби ұжым. Репертуар.

Паскалина Ноэль – французский хореограф. Деятельность в АХУ им. А.В. Селезнева. Модерн – одно из направлений современного танца, методологически детерминированное и выстроенное. Основоположница Марта Грэм.

Иозеф Кацуорек – чешский хореограф. Деятельность в АХУ им. А.В. Селезнева. Техника contemporary. Сотрудничество с театром-студией «Самрук», Немецким театром.

Гүльнара и Гүльмира Габбасовы – уникальный хореографический дуэт. Создание «Gabbassov Sisters Company». Танцтеатр. Деятельность в АХУ им. А. В. Селезнева, КазНАИ им. Т. Жургенова.

Паскалина Ноэль - француз хореографы. А.В. Селезнев атындағы АХУчилищесіндегі іс-шаралар. Модерн - қазіргі заманғы бидің әдіснамалық тұрғыдан анықталған және салынған салаларының бірі. Негізін қалаушы Марта Грэм.

Джозеф Катсуорек - чех хореографы. А.В. Селезнев атындағы АХУчилищесіндегі іс-шаралар. Қазіргі заманғы техника. «Самұрық» театр студиясымен, неміс театрымен ынтымақтастық.

Гүлнәр мен Гүлмира Ғаббасовалар - ерекше хореографиялық дуэт. Габбасовалардың апалы-сіңлілі компаниясын құру. Би театры. А.В. Селезнев атындағы АХУчилищесіндегі және Т.Жүргенов атындағы Өнер академиясындағы іс-шаралар.

Абай атындағы Опера және балет театры, «Астана Опера», «Астана Балет» театрларының қазіргі заманғы балет труппаларының репертуары.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге,

дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Балет: энциклопедия./Гл. ред. Ю.Н.Григорович. - М.: Советская энциклопедия, 1981. – 623с.
2. Бахрушин Ю.А. История русского балета. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1973. –254с.
3. Блазис К. Искусство танца./ Классики хореографии. М.,Л.: Искусство, 1937. – с. 93-178.
4. Блок Л.Д. Классический танец. История и современность. / Вступ. ст. В.М.Гаевского. - М.: Искусство, 1987. – 556с.
5. Ванслов В.В. Балеты Григоровича и проблемы хореографии. – М.: Искусство, 1968. – 223с.
6. Ванслов В.В. Статьи о балете. Музыкально-эстетические проблемы балета. – Л.: Музыка, 1980. – 192с.
7. Васильева-Рождественская М.В. Историко-бытовой танец: Учебное пособие. – 2-е изд., пересмотр. – М.: Искусство, 1987. – 382 с.
8. Гаевский В.М. Дивертисмент. Судьбы классического балета. – М.: Искусство, 1981. – 383с.
9. Гаевский В.М. Дом Петипа. – М.: Артист. Режиссер. Театр, 2000. – 432с.
10. Жақыпова Қ.М. Би өнерінің әліпшесі. Алматы қ., 2005 ж. – 120 бет.
11. Жумасейтова Г. Страницы казахского балета. Астана:Елорда, 2001. – 144 с.
12. Жумасейтова Г. Хореография Казахстана. Период Независимости – Аломаты: «Жибек жолы», 2012 – 220с.
13. Захаров Р.В. Слово о танце. – М.: Молодая гвардия, 1977. – 160с.
14. Ивановский Н.П. Бальный танец XVI – XIX в.в. /под ред. Ю.И.Слонимского. – Л., М.: Искусство, 1947. – 215с.
15. История хореографии Казахстана: Учебник / Авторы: Кишкашбаев Т., Шанкибаева А., Мамбетова Л., Жумасейтова Г., Мусина Ф. – Алматы «ИздатМаркет», 2005г. – 272 с.
16. Красовская В.М. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века. – М.: Искусство, 1979. – 295с., 40 л. ил.
17. Красовская В.М. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: Эпоха Новерра. – М.: Искусство, 1981. – 286с., 32 л. ил.
18. Красовская В.М. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: Преромантизм. – М.: Искусство, 1983. – 431с., 20 л. ил.
19. Красовская В.М. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: Романтизм. – М.: АРТ СТД РФ, 1996. – 432с., ил.
20. Красовская В.М. История русского балета: Учебное пособие. – Л.: Искусство, 1978. – 321с., 20 л. ил.
21. Красовская В.М. Русский балетный театр от возникновения до середины XIX века. – М., Л.: Искусство, 1958. – 306 с.
22. Красовская В.М. Русский балетный театр второй половины XIX века. – М., Л.: Искусство, 1963. – 549 с.

23. Красовская В.М. Русский балетный театр начала XX века. Часть 1: Хореографы - Л.: Искусство, 1971. – 526с.
24. Красовская В.М. Русский балетный театр начала XX века. Часть 2: Танцовщики. - Л.: Искусство, 1971. – 456с.
25. Новерр Ж.-Ж. Письма о танце и балетах. – Л., М.: Искусство, 1965. – 373с.
26. Петипа М. Материалы, воспоминания, статьи. - Л.: Искусство, 1971. – 446с.
27. Сарынова Л.П. Балетное искусство Казахстана. Алма-Ата, «Наука» Каз.ССР, 1976. - 176с.
28. Слонимский Ю.И. Мастера балета. – Л.: Искусство, 1937. – 286с.
29. Степь, очарованная танцем...: Эссе и очерки / Под общей редакцией Д. Накипова. Авторы: А. Алишева, Г. Жумасейтова, Н. Ким, Л. Кремер, Ф. Мусина, Л. Николаева, А. Садыкова, Г. Сайтова, А. Шанкибаева. Алматы: СаГА, 2011 - 284.
30. Тарасов Н.И. Классический танец. Школа мужского исполнительства. – 2-е изд., испр. и доп. - М.: Искусство, 1981. – 479с.
31. Фокин М.М. Против течения: 2-е изд., доп. и испр. /Ред. Г.Н. Добровольская. – Л.: Искусство, 1981. – 510 с.
32. Фридриchia А. Август Бурнонвиль. – М.: Радуга, 1983. – 272с.
33. Худеков С.Н. Всеобщая история танца. – М.: Экспр, 2009.- 608 с.
34. Эльяш Н.И. Балет народов СССР. – М.: Знание, 1977. – 168с.
35. Эльяш Н.И. Образы танца. – М.: Знание, 1970. – 239с.

Қосымша әдебиеттер

1. Асафьев Б.В. О балете: Статьи, рецензии, воспоминания. – Л.: Музыка, 1974. – 294с. Бакл Р. Вацлав Нижинский. Новатор и любовник. – Пер. с англ. Л.А. Игоревского. – М.: ЗАО Изд-во Центрполиграф, 2001. – 494с.
2. Бежар М. Мгновение в жизни другого (книга 1). В чьей Жизни (книга 2). – М.: ИТАР-ТАСС, 1988. – 238 с.
3. Богданов-Березовский В.М. Театр оперы и балета имени С.М.Кирова. – Л., М.: Искусство, 1959. – 342с.
4. Богданов-Березовский В.М. Уланова. – М.: Искусство, 1961. – 171с.
5. Ванслов В.В. Балет в ряду других искусств./ Музыка и хореография современного балета: Сб. статей. Вып. 2. – Л.: Музыка, 1977. – 239с. (с. 5-32)
6. Ванслов В.В. О балете. – М.: Знание, 2006. – 160 с.
7. Васильева Е.Д. Танец. – М.: Искусство, 1968. – 247с.
8. Вечеслова Т.М. Я - балерина. – 2-е изд. – Л., М.: Искусство, 1966. – 272с.
9. Воронина И.А. Историко-бытовой танец: Учеб. пособие. – М.: Искусство, 1980. – 128с.
10. Галина Уланова: Я не хотела танцевать / Авт.-сост. С.А. Давлекамова. – М.: АСТ-ПРЕСС, 2005. – 280с, 68 л.ил. – (Звезды балета).
11. Головина Т.И. Придворный этикет и бал: Учебно-методическое пособие для студентов исполнительского факультета. – СПб.: АРБ им. А.Я. Вагановой, 2001. – 91с.
12. Голейзовский. К.Н. Жизнь и творчество. Статьи, воспоминания, документы // Вступ. статья Н. Черновой. М.: Всерос.театр.о-во, 1984. – 576с.
13. Добровольская Г.Н. Федор Лопухов. – Л.: Искусство, 1976. – 320с.
14. Дункан А. Моя жизнь. Перевод с франц. Я. Яковлева. – СПб.: ПО "Типография имени Ивана Федорова", 1992. – 286с.
15. Классики хореографии./Отв. ред. Е. Чесноков. – М.,Л.: Искусство, 1937. – 357с.
16. Константинова М.Е. Екатерина Максимова: Из серии "Солисты Балета". – М.: Искусство, 1982. – 214с.
17. Красовская В.М. Нижинский. – Л.: Искусство, 1974. – 208с.
18. Красовская В.М. Никита Долгушин: Из серии "Солисты балета". – Л.: Искусство, 1985. – 184с.
19. Красовская В.М. О классическом танце. // Вступительная статья к кн. Базарова Н.П., Мей В.П. Алфавит классического танца. – Л., М.: Искусство, 1964. – с. 5-17.
20. Лифарь С. Дягилев и с Дягилевым/Послесл. В. Гаевского. – М.: АРТ СТД РФ, 1994. – 477 с.
21. Лопухов Ф.В. Хореографические откровения. – М.: Искусство, 1972 – 213с.
22. Лопухов Ф.В. Шестьдесят лет в балете. – М.: Искусство, 1966. – 424с.
23. Львов-Анохин Б.А. Мастера большого балета. – М.: Искусство, 1976. – 240 с.
24. Мессерер А.М. Танец, мысль, время. / Предисл. Б. Ахмадулиной. – М.: Искусство, 1979. – 175 с.

25. Пасютинская В.М. Волшебный мир танца. Книга для учащихся. – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
26. Плисецкая М. Я, Майя Плисецкая... - М.: «Новости», 1994. – 496 с.
27. Петров О.А. Русская балетная критика конца XVIII – первой половины XIX века. – М.: Искусство, 1982. – 319 с.
28. Серебрякова Л.А. Предисловие к книге «140 балетных либретто». – Челябинск: Урал Л.Т.Д., 2001. – 716 с.
29. Слонимский Ю.И. В честь танца. – М.: Искусство, 1968. – 371 с.
30. Слонимский Ю.И. Дидло. – М., Л.: Искусство, 1958. – 260 с.
31. Ткаченко Т.С. Народный танец. – М.: Искусство, 1954. – 681 с.